

Uudisasukas.

**Kuvauksia vanhoilta
ajoilta.**

„Kokkolalle“ kirjoitti

Herman Widgrén.

KOKKOLASSA,
Antti Hautalan kirjapainossa 1901.

Alkulause.

Seuraava pieni jutelma on vähäksi osaksi rakennettu historialliselle pohjalle, joskin siinä on suurin osa mielikuvituksen tuotetta. — Kansan kesken kerrotaan Hiidenniemen saaneen nimensä siten, että sen ensimmäinen asukas oli nientä kiertäessään sanonut: „Hiiden pitkäpä tämä niemi on!“

Toholampi, Tammik. 21 p. 1901.

Tekijä.

I.

Oli leuto maaliskuun päivä. Taivas oli hienossa pilven kihnassa, jonka läpi paistoi suopeasti puolisen jälkiaurinko. Mätänä narisi lumi jalkain alla, sillä kevätaurinko sulatteli sitä ehtimiseen.

Lestijärven rannalta muutaman sata askelta maalle päin istui keski-ikäinen mies ja vaimo kivellä. Seutu oli synkän metsän vallassa; ainoastaan mainitsemaimme henkilöin ympäristöllä oli aukeaa maailmaa ja aivan lähitienoilla oli tuvan kehä, joka läheni valmistumistaan.

Jylhän lumoava oli seutu, kun kevätaurinko sitä kultasi. Siihen tuuheittein mäntyjen kattamalle kosteasammaleiselle kivelle, jossa mies ja vaimo istuivat, näkyi Lestijärven saaririkas selkä, joka siinä näytti koivikko-saarinensa kevätauringon kirkkaassa hohhteessa niin mahtavalta.

Mutta tarkastakaamme lähemmin henkilöitä, jotka siinä tuon niemen luona kivellä istuivat. Mies näytti olevan ijältänsä kolmenkymmenen vuoden tienoissa. Ruumiinrakennuksensa oli hyvin tukeva, ol-

kapäävät hyvin leveät, ja kädet sellaiset, jotka eivät olleet räätälin hyppyset. Tuikeita ruskeanharmaita silmiä ympäröi tummat leveät kiehkurat, jotka nuo itsestänsä tuikeat silmät loivat vieläkin tuikeammiksi, joten nuo melkein parrattomat kasvot saivat aivan jyrkän luonteen. Niin — miehen koko ulkomuoto osoitti, että tuo mies oli niinkuin luotu korven raatajaksi. — Nainen — hänen vaimonsa — näytti olevan ijältänsä viidenkolmatta vuoden tienoissa. Vartalonsa oli vankka, kasvot punakat, nenä pystö ja terävästi suoraan katsovat siniset silmät, joista kuvasti iloinen lempeä luonne.

Nämä kaksi henkilöä — ainoat, jotka häiritsivät aution sydänmaan hiljaisuutta — olivat renki ja piika, jotka olivat vuosi takaperin eronneet palveluksestaan ja lähteneet hakemaan mökin paikkaa. Tässä Les-tijärven rannalla Hiidenniemen luona olivat he noin vuosi takaperin pysähtyneet ja päättäneet ruveta siihen taloa perustamaan. Perustus oli valmiina, rakennusaineet kaadetut ja pienoisen tuvan kehä alkoi olla kohta valmis. Ajatus oli näet saada ensi aluksi ainoastaan pienoinen tupa, jota voisi tulevaisuudessa laajentaa.

Tässä työssä heiluivat tuttavamme ahkerasti, ja olikin tässä tarpeen miehen leveät hartiot vääntäessään kiviä ja kantoja sekä hirsii. Ja vaimonsa autteli häntä ahkerasti siinä työssä, missä se oli mahdollista.

Äskettäin olivat he syöneet päivällistä ja istuivat päivällislepoansa nauttien kivellä, katsellen seutua. Ja kun metsän latvoilta paistava aurinko kultasi seutua ja järven rantakoivuissa kuuran hilseet tuhansina tähtinä kiiluivat, niin Antin — se oli miehen nimi — rinnassa leimahti hauska tyytyväisyyden tunne ja mielihyvällä katseli sitä seutua järven vaiheilla.

Kuluneen ajan muistoja, ikäviä ja hauskoja, kertyi avonaiseen sydämeen. Tuo luonnon vakava ja lumoava rauha loihti rintaan niin oudon tunnelman. Olo tuntui niin mieluisalta, hauskalta, ett'ei itsekään tiennyt minkä tähden se niin hauskalta tuntui.

Vaimo keskeytti viimein äänettömyyden ja sanoi:

— „Luuletko, Antti, että tupamme valmistuu niin, että voimme siihen muuttaa ensi syksynä asumaan?“

— „Tuota, Manda, toivon että se valmistuu Perttuli. Mutta me olemme niin kauan istuneet, että täytyy taas ryhtyä töihin käsiksi.“

On kulunut puoli vuotta edellisestä. Uudisasukas-

ten tupa oli valmiina ja he olivat muuttaneet siihen Perttulina asumaan. Huonekaluja ei siihen keritty vielä paljon saada. Sänky, pieni pöytä, pari tuolia, pata, pannu, pari puukuppia ja väärttinä, siinä olivat tuvan huonekalut. Tämän lisäksi oli tuvassa metsästys- ja kalastustarpeita: pyssyjä, ansoja, verkkoja y. m.

Talollensa antoivat uudisasukkaat nimeksi Hii-denniemi.

Uudisasukkaat olivat syöneet ensikertaa päivällisen omassa tuvassansa, ja omituinen juhlallinen tyytyväisyyden tunne valtasi heidän mielensä. Antti ei voinut hillitä mieltänsä, vaan sanoi:

— „Kuuleppas Manda:

„Lyökäämme käsi kätehen,
Sormet sormien lomahan,
Kiittäkäämme Luojustamme,
Antimista armaistansa.
Antoi meille terveyttä,
Voimaa sekä kestävyyttä.
Toimissamme taitavissa,
Oman kodin hankkehissa.
Nyt on valmis kotikulta,
Koti armas, kallihimpi.

Saamme siinä työskennellä,
Korvet kolkot raivaella.
Viljakullan kasvamahan,
Heinäsenkin heilumahan.
Saamme vielä viritellä,
Laulujamme lasketella,
Oman lieden lämpimässä,
Oman kodin kuuluvilla,
Synnyinmaamme kunniaksi.
Maamme kaiken maireheksi.“

— „Niin on, Antti, kun sanoit, että on meillä syytä iloon ja luoja kiitokseen, kun on kotimme valmiina. Onkin niin lystiä oloni ja mieli niin iloinen, ettei taida sitä kylliksi sanoa. Mutta:

„Varjele vakainen Luoja,
Kaitse kaunoinen Jumala,
Varjele tää kotikulta.
Suojaa kodin haltijaiset,
Varjele viluvuosista,
Sodista, ruttotaudeista.
Anna työlle menestystä,
Toimillemme täyttymystä,

Kohta kiitämme sinua,
Voimaas voimme turvata.“

— „Niin kunpa tässä luoja antais terveyttä, että saisi tehdyksi peltoa ja pystyisi aluksi elättämään pari lehmää. Metsä ja järvi mahtavat antaa lisää saalista, sillä hyvin on kyllä tähän asti pyyntimme onnistunut. Mutta käyköön miten tahansa. Akka tieltä palaa, ei mies pahainenkaan. Kun kerran olemme tähän ryhtyneet taloa laittamaan, niin kesken emme hommaamme heitä. Ei tule ainakaan pakkanen ensimmäiseksi taloomme vieraaksi, kunhan kerkeämme saada peltoa kappaleen tehdyksi.“

— „Ei auta pikku vastuksia säikkyminen. Joka ei uskalla yrittää, ei hänellä ole toivoa mitään saadaakaan. Minun tykätäkseni on asiamme tähän asti hyvin menestynyt. Meillä on nyt oma tupa ja vähän huonekalujakin.“

II.

On kulunut kaksi vuotta edellisestä. Hiidenniemien uudisasukkaille oli vuosi takaperin syntynyt terve, vanttera poika, joka oli saanut nimekseen Kustaa.

Talon ympäristö oli näiden vuosien kuluessa uutteran työn avulla paljon muuttunut. Talon ympärillä oli jo hyvänen joukko peltoa raivattuna, johon oli vuosi takaperin kylvetty puoli tynnyriä ruista, josta kylvöstä uudisasukkaat olivat saaneet kolme tynnyriä ruista.

Tuvan lisäksi oli Antti näiden vuosien kuluessa rakentanut pienen navetan, saunan ja rehuladon. Navetassa ammui lehmä ja pienoinen vasikka sekä kaksi lammasta.

Juhlallinen oli se hetki ollut, kun uudisasukkaat olivat saaneet ensi kerran kylpeä omassa saunassa. Herttainen, pyhä tunnelma, joka säilyi heidän muistossansa vuosienkin kuluessa, oli silloin uudisasukkaat vallannut.

Oli eräs syksyinen päivä. Syyskuun alakuloinen

aurinko paistoi korkean männikkömetsän latvoilta taloon. Korkean männikön ja talon vaiheella väreili päivän tuulesta järvi.

Antti ja Manda istuivat tuvassa, jälkimmäinen liikuttaen kehtoa, jossa pienokainen lepäsi.

Antti istui pöydän vieressä tuolilla ja silmissä oli kova, mieltävä ilme. Mutta kun silmänsä sattuivat kehtoon, niin suuriin silmiin ilmaantui nuortea ihas-tus ja kasvot saivat lauhkean hymyn.

Äiti istui siinä niin tyytyväisen ja onnellisen näköisenä, ja sinisissä silmissä näkyi omituinen lämmin loiste, kun hän kehtoa liikuttaissansa lauloi:

„Nuku, nuku nurmilintu,
Väsy, väsy västäräkki,
Nuku, nuku armahani,
Vaivu, vaivu viipymättä
Unen satumaailmahan.
Sinne kaunis kukkaranta
Siintää tyynnä armahana.
Äiti laulaa lapsellensa,
Laulaa laulun armaallensa,
Toivoo tälle siunausta,
Luojan armaan antimista,

Että kasvais kaunoisena,
Kasvais äidin armahaksi,
Taaton taatun kunniaksi,
Suojaseksi synnyinmaan.“

Kun isä oli hetkisen aikaa kuunnellut äidin kehtolaulua, sanoi hän:

— „Olen tässä meinannut lähteäkseni ansoille; jos lie hyvinkin niihin metsän riistaa osunut.“

— „Tee tahtosi mukaan; en kiellä en käske. Miten kauan aikaa luulet matkalla menevän, jotta osaan siksi kylyn laittaa?“

— „Luulen viipyväni huomenna puolen päivän tienooseen.“

Otti kirveen käteensä ja lähti matkalle.

Synkän metsän läpi kulkevaa polkua lähti Antti astelemaan. Ympärillä näkyi metsäisiä kankaita, vaivaiskoivuisia suonsalmia, viitaisia lehtoja sammaleisine rinteineen. — Muuta ääntä ei kuulunut, kuin lintuin viserrys puissa ja Antin jalan kopina, kun hän vakavana asteli eteenpäin.

Asteltuaan tunnin ajan, näki Antti ihmeellisen näyn, kun kookas, kangaspukuun puettu noin kolmenkymmenen ijässä oleva mies tuli polkua pitkin

astellen häntä vastaan. Kumpikin seisahti kymmenen askeleen päähän toisistaan, ja Antti sanoi:

„Mi olet sinä miehiäsi,
Ku sä liet urohiasi,
Joka tunget toisen tielle,
Tunget toisen ansamaille,
Siihen en mä suostu?“

„Muutti muinoin kotoansa
Vuotta kaksi takaperin
Nuori pari Himangalle,
Alkoi laittaa kotiansa
Synkän korven keskustalle,
Tämä mies oon minä.
En mä tunge toisen maille,
Kun on lupa minullakin
Niinkuin, vieras, sinullakin
Riistaa pyytää kaikkialta.
Ei oo sulle jaettuna
Ansamaita tasattuna,
Yhteiset on kummallakin.
En mä tahdo riitaa haastaa,
Kun et käyne minun tielle,

Alaa löytyy kummallekin
Metsänriistaa pyydystellä.
Tämä jäykkä sanani“.

„Minä olen ennen sua
Tänne saanut asumahan,
Mulla siksi paremmin
On oikeutta riistaa pyytää
Oman seudun kankahilta.
En mä tunge sinun puolle,
Omani mä aivon pitää,
Mitä tästä miettinät?“

„Parempi on laiha sopu,
Kun on riita lihavainen,
Tyydyn sinun tuumihisi,
Ett’ei väli naapurusten
Turhan tähden paheneisi.
Kutsun sinun kotiani,
Kun on sulla soma aika,
Kyläilemään, katselemaan
Himangaisen viljelykset“.

„Lyökäämme käsi kätehen,
Sormet sormien lomahan,

Tehkäämme sula sovinto,
Kadun kovia sanojani;
Kutsun vieraaksi kotiini,
Kun on ansat katsottuna,
Metsän riistaa haettuna,
Lähde mukaani kotiini.“

„Kiitän puheista hyvistä,
Sekä laatu lausehista,
Vaan ei mulla tällä kertaa
Sovi täyttää pyyntiäsi,
Tulen pian vaimoineni
Kotiasi katsomahan.
Jää’ös haltuun hyvän luojan,
Turviin kaunoisen Jumalan“,

sanoi Himangan isäntä, ja lähti astelemaan kotiinsa.

Tästä riidasta, mikä syttyi Himangan ja Hiidenniemien isännän välillä ansamaitten takia, on se kangas, missä he ensi kerran kohtasivat toisensa, saanut nimekseen: Riitakangas.

Hiidenniemen isäntä tarkasti ansansa, sekä kerätyään saaliin, ja viritettyänsä ansat uudelleen, lähti hän astelemaan tyytyväisenä kotiinsa.

Kotona ilmoitti Antti vaimollensa naapurinsa kohtaamisen, ja kumpikin päätti ensimmäisessä sopivassa tilaisuudessa lähteä katsomaan Himangan isännän kotia.

III.

Syksy oli kulunut ja jouluaatto koitti. Jouluaattona tuli Himangan isäntä vaimonsa Marian ja puolen toista vuotiaan tyttärensä Fiinan kanssa kyläilemään Hiidenniemeen.

Hiidenniemessäkin oli varustettu vastaan ottamaan vuoden suurinta juhlaa, vaikka näiden luonnonlapsien varustukset olivatkin yksinkertaiset. Emäntä oli tehnyt talista kynttilöitä ja maltaista kotitekoista olutta ja muutenkin oli ruoka hiukan parempaa kun arkioloissa.

Oli jouluaattoilta, kun vieraat ja talonväki istuivat tuvassa loimuavan takkavalkean ääressä.

Pienokaiset Kustaa ja Fiina, jotka olivat kohta päässeet hyviksi tuttaviksi, leikkivät lattialla puuhevosilla y. m. leikkikaluilla.

Vieraat ja talonväki, jotka olivat olleet aivan äskettäin kylpemässä ja syöneet illallisen, olivat vilkkaassa puheenvaihdossa.

— „Mikä sai sinun tuumasi muuttumaan siksi, että rupesit laittamaan Himankaan taloa“, kysyi Hiiden-

niemen isäntä.

— „Ka, kun tuli se akka otetuksi, niin tuli tuumatuksi, että pitäisi se olla oma mökkikin. Ja haettua ni paikkaa sieltä ja täältä, tykkäsin Himangan hyvin mukavaksi. — Siinä ei ole liiaksi muita häiritsemässä; saa pelkäämättä pyytää veden ja metsän riistaa ilman keltään lupaa kysymättä“.

— „Aivan samat syyt saivat minun tähän asettu-
maan. Ja se on tämä talo vielä järven sisässä, ettei
tänne pakkaneenkaan aivan hevillä tohdi tulla. — Ja
kuluupa tuo aika täälläkin, kun tekee päivät työtä ja
yön tienoon saa olla oman perheen tykönä kotona“,
virkkoi Antti.

— „Niin se on, kuin runossakin sanotaan, että:

„Ohoh, kultaista kotia,
Armasta ison eloa.
Jos on leipeä vähempi,
Niin on unta viljemmältä,
Ei toruttu torkunnasta,
Makoamasta ei manattu“.

— „Ei ole oman kodin vertoja, vaikka on hyvässäkin talossa palveluksessa. — Kyllä se on vaivansa

täälläkin; monta hikipisaraa saa vuodattaa ja kovin on ruumis kipeä, kun illalla tulee työstä kotia ja on päivän taistellut kivien ja kantojen kanssa. — Mutta se on kumminkin mieluista työtä, kun sitä saa tehdä oman kodin hyväksi“.

— „Katsoppas, Maria, kuinka Kustaa ja Fiina tutustuivat äkkiä ja niin tyytyväisinä ja iloisina leikkivät lattialla“, sanoi Manda, osoittaen lapsia, jotka iloisina ja nauraen juoksentelivat lattialla.

— „Pianhan ne lapset toisiinsa tutustuvat“.

— „Äiti, eihän Fiina mene vielä huomenakaan meiltä“, kysyi pikku-Kustaa.

— „Ei, lapseni mene“.

— „Minä oon täällä koko viikon. En minä mene ennen kotia“, vakuutti pikku-Fiina.

— „Mutta“, — sanoi Antti — „kuules Juho, tyhjentäkäämme oluthaarikkomme ja laulakaamme juhlan kunniaksi“. —

— „Tehdään niin“.

Haarikka haettiin ja kun se oli tyhjennetty, alkoivat miehet käsikädessä vuorottain laulaa:

„Jopa tuli toivottumme,
Joulujuhla kaivattumme,

Jolloin syntyi poika pieni
Vapahtamaan vaivaisia,
Alta tuskan tulisimman,
Kadotuksen kauneimman.
Jopa saapui juhla jalo,
Saapui tänne pimeähän,
Tuomaan meille lohdutusta
Vaivoissamme virvoitusta.
Enkelitkin taivahassa
Riemuitsevat meidän kanssa,
Että antoi Luoja — kulta
Poikasensa maailmahan
Vapahtamaan vaivaisia,
Lunastamaan kurjimpia.
Kiitos sulle Luojasemme,
Että annoit poikas tänne,
Kiitos sulle kaikukohon,
Lahjastasi kallihista.
Riemuitsemme rikkahina
Oman kurkihirren alla,
Iloitsemme joulusena
Pereheemme armaan kanssa.
Konsa kaikuu rauha maassa,

Ihmisille hyvä tahto,
Poijes riita, viha, vaino
Tänä joulujuhlasena
Päiväsenä parhaimpana“.

— „Niin — Toisellaista on joulumme kuin viisi vuotta takaperin, kun vietin sitä palveluspaikassani Waaralassa. Siellä oli kolme taloa melkein toistensa vieressä, mutta täällä on monen peninkulman matka lähimpään taloon. — Siellä tutustuin Mandan kanssa, ja se oli juuri joulu-aatto kun teimme kaupat valmiiksi. — Kun Waaralan isäntä kuuli tuumani, että tuumaan tänne taloa tehdä, selitti hän sen hulluudeksi ja tarjosi minulle paikkaa Waaralan tyköä, josta olin saanut päivätöitä vastaan valmista peltoa tynnyrinmaan ja vielä olisi isäntä auttanut huoneitten laittamisessa. — Mutta se ei minua miellyttänyt, niinkuin tämä paikka; ja niin sitä ollaan täällä“, puheli Antti.

— „Melkein samalla tavalla kävi minun. — Olin orpo, hulivililuontoinen poika, ja tein töitä väliin siellä, väliin täällä, enkä surrut huomisesta päivästä. Mutta ollessani viidenkolmatta tienoissa, satuin renkiksi ja silloin kävi minulle siten että:

„Näinpä neidon punaposken,
Piikan pienen pikkaraisen,
Kohta kohos polte rintaan,
Syttyi syvä kummallinen.
Saihe silloin aatos tämä;
Omakseni tahdon saada
Tytön kauniin rusoposken,
Kodin kauniin sille tehnen,
Kodin armaan, laadullisen“.

„Tämä Maria oli näet silloin Pekkalassa piikana ja ilman pitkiä pakinoita teimme kaupat valmiiksi. Ja tuli entiselle hulivilipojalle eteen tosi tuumat, kun piti ruveta laittamaan omaa tupaa, omaa lupaa Himan-galle“.

Sill’aikaa kun miehet näitä puhelivat, juttelivat emännät tuvassa lehmäin lypsämisestä y. m. sellaisista „akkain asioista“. —

Siinä laulellessa ja puhellessa oli kirkas talvi-ilta kulunut myöhäiseksi. Tähtiä oli kohonnut taivaan kannelle ja tuima pakkanen paukutteli tuvan seinämiä. Mutta samalla revontulien monivärisinä hulmuilevat liekit kulovalkean tavalla kokosivat aina korkeammalle taivaslaelle ja peittivät taivaan kan-

nen, luoden tuon metsäisen seudun omituisen juhla-
liseen lumoavaan asuun.

Aamun hohtava koite alkoi vähitellen kajastaa
itäisen taivaan kirkkaalla rannalla, ja himmeä kajas-
tus alkoi vähitellen levitä metsässä ja järven seljällä,
kun Hiidenniemen asukkaat vieraillessa nousivat le-
voltansa.

Kun siinä oli vaatteet yllensä puettu sekä silmät ja
kädet pesty, kaasi isäntä olutta tuoppiin, tarjosi vie-
raille ja sanoi:

— „Ottakaamme juhlan kunniaksi vähän virkis-
tystä.“

Vieraat ryyppäsivät, antoivat tuopin isännälle,
kiittelivät ja Himangan isäntä sanoi:

— „Täytyyköön tahtosi ja olkoon menestystä ensi
vuonna. — Mutta nyt saamme odottaa hyvää vuotta,
kun jouluyö oli kirkas ja tähdet kiiluivat taivaalla.“

— „Niinhän se on. — Mutta eiköhän vieraat, laule-
ta joulun kunniaksi, Luojallemme kiitokseksi.“

— „Lauletaan vaan“, myönsi Himangan isäntä.
Kumpikin isäntä istuivat vieretysten lavitsalla ja muu
väki kuunteli hartaana, kun he vuorotellen käsikä-

dessä lauloivat:

„Laulakaamme lapsukaiset,
Veisatkaamme vanhemmatkin,
Laulakaamme Luojallemme
Lahjoistansa laatusista
Tänä joulujuhlasena
Päiväsenä parhaimpana.
Kiitos sulle Luojaseni
Armostasi avarasta
Annoit meille keskellemme
Vapahtajan vaivaisille.
Kiitos sulle vielä siitä,
Lainaanista lahjoistasi,
Annoit riistaa, rikkautta,
Voimaa vielä terveyttä
Kuluneena vuotenaamme,
Paenneina päivinäamme,
Lainaa vielä lahjojasi,
Armahia aarteitasi
Vuotenaamme vastaisena,
Kohta taasen koittavana.
Kansa koittaa pimeästä
Valon valta korkealle,

Kansa saapi alkamahan
Uusi vuosi maailmalle.“

Niin — laulaen ja puhellen viettivät nämä luonnonlapset joulunsa Hiidenniemessä. Yksinkertainen oli heidän jumalanpalveluksensa, yksinkertainen ja koruton oli heidän ruokansa ja tupansa vuoden suurimpana juhlanä. Mutta tyytyväisinä viettivät he täällä korven hiljaisuudessa joulunsa, vakavina ja hartaina virittivät he yksinkertaiset laulunsa juhlan jaalon kunniaksi, joulusena jaloimpana, päiväsenä parhaimpana.

Tapaniaamuna nousivat sekä talonväki että vieraat Hiidenniemessä varhain ylös. Oli siinä syöty aamiainen sekä puhuttu yhtä ja toista, kun Antti sanoi:

— „Olisipa nyt kirkko lähempänä, olisi menty kirkkoon, mutta se ei käy laatuun. Täytyy viettää päivänsä kotona.“

— „Olisihan se ollut mukavaa. Mutta sinun pitää tulla meille kylään Pääsiäisen pyhiksi.“

— „Niin olenkin ajatellut, ellei mitään erinomaista satu.“

Sillä aikaa kun isännät ja emännät puhelivat asioi-

ta, olivat pienokaiset Kustaa ja Fiina puikahtaneet ulos.

Vähän ajan kuluttua tulivat he tupaan, Kustaa itkien ja pidellen korviansa.

— „Mikä lapselleni on tullut?“ kysyi Manda, ottaen lapsen syliinsä.

— „Äiti, kun korviin käy niin kipeästi“, valitti Kustaa itkien.

— „Lapsi on palelluttanut korvansa, kun ei ollut korvilla suojaa ja sai olla niin kauvan kovassa pakkasessa ulkona. Kyllä isä lapsen parantaa, eikä saa mennä avopäin näin kovalla pakkasella ulos.“

— „Kyllä ne sellaiset viat paranevat. Siitä tulee vaan lujempi, kun vähän paleltuu; älä huoli itkeä“, virkkoi Himangan isäntä.

Antti haki pullosta viinaa, kaasi sitä pahkakuppiin, pani kupin vasemmalle polvellensa, otti tuliraudan tuluksistanta, hämmenteli viinaa ja puhalteli siihen, ja silmät suurina, kasvot totisina ja päätänsä kallistellen sanoi:

„Pakkanen puhurin poika,
Lemmon lapsi lennollinen,
Miksi tulit, miksi saavuit

Lapsen taadun toveriksi,
Vihojasi viskomahan,
Kipujasi kantamahan.
Väisty väleen näiltä mailta,
Väisty lapsen toveruutta,
Eipä sua ikäväni,
Väisty, väisty kotiasi.“

Luettuansa nämät sanat otti Antti tiaisensa sulan tulusistansa ja siveli sillä kolmesta kohti ristiin Kustaansa paleltuneita korvia ja kasteli väliin sulkaa viinassa.

— „Nyt paranee pakkasen vihat pian“, vakuutti Antti työnsä päätettyä.

— „Mist sinä olet tuollaisia konsteja oppinut?“ kysyi Himangan isäntä.

— „Minun isäni taisi moneja konsteja ja opetti niitä minulle ja sitte oli siellä kylällä, jossa minä olin palveluksessa, oikein kuuluisa tietäjä, joka tiesi neuvoja jos jossakin asiassa. Se tiesi neuvoa miten saa „kirikon väen“ manatuksi pois päältänsä, se tiesi miten saa verenjuoksun seisahtumaan, se tiesi keinon miten löytää lehmät, kun ne ovat metsän peitossa ja monia muita hyviä asioita. Ja minä luotan niihin enempi

kuin oppineitten herrain tietoihin,“ selitti Antti.

— „Onkohan niihin kaikkiin luottamista?“

— „Epäiletkö sinä vielä sitä. Kun minä olin Waa-
ralan talossa renkinä, oli saman talon tytöllä sulha-
nen, joka jo oli usean kuukauden ajan tutustellut ty-
tön kanssa. — Mutta sitte alkoi sulhanen perääntyä
kaupasta ja lakkasi kulkemasta morsiamen tykönä. . .

Nyt kääntyi tyttö tietäjän puoleen hädissänsä ja tä-
mä rupesti asiaan käsiksi. Tietäjä otti tytön sormesta
vähän verta ja sai sen salaisesti kahvin seassa sul-
haselle juotetuksi. — Nyt alkoi sulhanen heti kulkea
morsiamensa tykönä ja heidän kauppansa valmistui-
vat päähän asti. — Tämän ja monia muita esimerk-
kejä olen nähnyt sanotun tietäjän voimasta,“ puheli
Antti.

Kustaa ja Fiina leikkivät taas iloisina lattialla. Kor-
va ei ollutkaan todellisesti paleltunut, vaan olisi se il-
man taikakeinoja parantunut.

— „Piaanhan se Kustaan korva paranikin, koska
lapset taas niin iloisina leikkivät,“ virkkoi Maria.

— „Piaan se lapsen mieli muuttuu,“ vastasi äiti.

— „Mutta, Maria, meidän täytyy lähteä kotiimme.
On niin pitkä matka, että menee pari päivää matkal-

la,“ sanoi Himangan isäntä.

— „Niinhän se on,“ myönsi Maria ja pani palton yllensä sekä puki myös vaatteita Fiinan ylle. Fiina olisi halunnut olla vielä enempi aikaa kylässä, mutta kun Hiidenniemen emäntä lupasi tulla Kustaan kanssa piakkoin Himankaan kyläilemään, tyytyi Fiina lähtemään.

Niin — vieraat sanoivat jäähyväiset ja pyysivät vielä talonväkeä kylään Himankaan ja lähtivät kotiin-
sa.

IV.

Oli varhainen talviaamu, kun Hiidenniemen isäntä lähti linnunpyydyksiänsä katsomaan. Pani sukset jalkaansa, kontin selkäänsä sekä sauvat käteensä ja lähti hiihtämään tuttua latua järven jäälle.

Aamu oli kirkas ja kylmä ja tähdet tuikkivat taivaalla. Metsässä alkoivat sen asukkaat liikkeelle lähteä. — Oravat kurahtelivat ja ylhäällä harjulla kukerteli teeriparvi ja jäniksiä näkyi siellä täällä liikkeellä.

Hiihdettyään kappaleen matkaa saapui isäntä järven rantamalla olevain jänislankainsa tykö, jotka olivat maahan kaadettujen haapain ympärillä. Kymmenen lankaa oli vireessä ja kuudessa oli jänis. Antti pani langat uudestaan vireeseen ja jänikset konttiinsa. Tantereeksi oli siinä lumi haapojen ympärillä polkeutunut ja hangella oli taitavasti nakerrettuja haavan oksia, joissa näkyi hampaitten jäljet.

Korkean harjun selkää alkoi Antti takasin hiihtämään ja hetkisen aikaa hiihdettyään kääntyi hiihtämään järven selkää johtavaa latua.

Kaunis ja lumoava oli seutu kirkkaana talviaa-

muna. Kauniina kangasti järven aava lumivaippaan puettu selkä monine saarineen ja puhtaaseen lumivaippaan puettuna seisoivat saarien ja rantamien puut. Puiden latvojen yli näkyi kaikille haaroille niin kauvas kun silmä kantoi synkkää, ruskean viheriää saloa, kaukaisia vaalean sinertäviä vaaroja. Ainoastaan etäällä häämöittävän Hiidenniemen talon ympärillä oli kappaleen aukeaa maailmaa ja sieltä kohoava savu oli ainoana todistuksena siitä, että täällä autiolla sydänmaalla asui ihmisiä.

Verkalleen ja miettiväisenä hiihteli Antti tyytyväisenä eteenpäin. Runsaasti oli metsän riistaa osunut hänen pyydyksiinsä tänä talvena. — Liekkö sen vaikuttanut se, että hän aina jänislankoja pannessaan luki kolme kertaa ne taikasanat, mitkä se Waaralan kylän tietäjä oli neuvonut, eli olisiko muuten vaan niin hyvin häntä onnistanut. Varmaan siihen oli vaikuttanut ne taikasanat, sillä olihan se tietäjä vakuuttanut, että ne auttaisivat.

Vihdoin, kun päivä oli jo iltapuolella ja talvi-illan hämärä alkoi seutua verhota, saapui Antti kotiansa. Pani sukset pystyyn pirtin seinustalle, pyyhki lunta jaloistansa ja astui tupaan.

Manda hyöri siinä illallista laittaen ja kysyi mieheltänsä:

— „Johan sieltä mies pääsi kotia. Kuinka tuolla oli riistaa pyydyksiin osunut?“

— „Olihan siellä kuusi jänistä,“ virkkoi Antti istuen tuolille, avaten kontin ja antaen jänikset vaimolensa.

— „Voi kun isällä on paljon jäniksiä. Kun minä tulen isoksi, niin minä tuon äidille oikein paljon jäniksiä,“ virkkoi pikku-Kustaa, joka katseli ihastellen saalista.

— „Tulipa niitä nyt kerran. On niissä keittää useamman kerran. Mutta istu Antti illalliselle, on kai se jo nälkäkin, kun on koko päivän hiihtänyt.“

— „Maistuupa se kylläkin ruoka,“ virkkoi Antti ja istuutui syömään illallista sill’aikaa kun emäntä alkoi nylkemään jäniksiä.

V.

On kulunut viisitoista vuotta eteenpäin. Pitkä aika! Monta muutosta ehtii sen ajan kuluessa tapahtua, monta ehtii muuttaa tuonen tuville, monta ehtii kasvaa lapsesta nuorukaiseksi.

Monta muutosta oli näidenkin vuosien kuluessa tapahtunut Hiidenniemen asukasten keskuudessa. Heillä oli nyt viisi lasta, joista vanhin, Kustaa, oli jo seitsemäntoista vuotias, terve ja vanttera poika.

Paljon olivat asukkaat näiden vuosien ajalla edistyneet. Verraten laajat viljavainiot lainehtivat kesäisin kullankellertävinä, vihertäviä niittyjä näkyi siellä täällä, kuusi lehmää ja kymmenen lammasta oli navetassa, hevonen tallissa j. n. e. Tuparakennuksen päähän oli useita vuosia takaperin jatkettu kaksi kamaria ja ulkokuoneita oli tarpeen mukaan laitettu.

Kovaa, ahkeruutta vaativaa raatamista olivatkin nämät vuodet olleet. Hiki oli otsalta tippunut kun Antti oli monta kertaa ulkona heilunut kuokka tai kirves kädessä. Sydänmaan hiljaisuutta oli silloin häirinnyt ainoastaan kevätkekösen kukunta ja pikku lin-

tuin viserrys kuusikossa jotka olivat ainoat Antin toverit kun hän työtä raatoi. — Mutta iloisella mielellä lähti Antti taas aamulla, kevätauringon lähettäessä kirkkaita säteitään seutuun, työhönsä ja mielihyvällä hän katseli työalaansa, joka päivä päivältä yhä laajeni.

Niin — Kustaasta oli varttunut vuosien kuluessa solakka, voimakas ja terve nuorukainen. Jo kolmentoista vuotiaana alkoi hän olla isänsä apuna keveämissä töissä ja ahkeraan kulkea metsän ja veden riistaa pyytämässä. Hänen luonteensa muodostui täällä yksinäisyydessä ja metsiä kulkiessa vakavaksi ja omi-tuisen runolliseksi. Miettiväisenä kulki hän talvella suksilla hiihdellen ja sekä omia sepittämiä että isältänsä oppimia lauluja laulellen ansamatkoillansa ja toisinaan järvestä kaloja pyydystäessään.

Mielihyvällä kuljeskeli Kustaa metsässä kuunnel-len honkien huminaa, käen kukuntaa ja lintujen viserrystä tai kesän aikana soudellen venheellänsä pitkin järven aavaa selkää, eikä hän muuta työtä niin halullisesti tehnytään.

Himangan isäntä ja emäntä, joihin edellä tutustuimme, olivat myöskin näiden vuosien kuluessa

edistyneet. Heidän perheensä oli lisääntynyt viidellä lapsella, viljelykset olivat paljon laajentuneet, karja lisääntynyt kuuteen lehmään j. n. e.

Niin — Himangan Fiinasta oli vuosien kuluesa varttunut seitsemäntoista vuotias, solakkavartaloinen ja punaposkinen impi.

Fiina oli kaunis kuin keväinen kukka ja norja kuin pajuinen vesa. Hänen silmänsä olivat orvokin ja il-tataivaan väriset ja tuo suloinen, veitikkamainen hymy hänen huulillansa, se muistutti pienen lapsen hymyillä, kun hän lepää viatonna äitinsä rinnoilla. — Muuten oli Fiinalla kaino, lempeä ja siivollinen luonto, jolla täällä metsän sydämessä oli muuttunut omittuisen haaveksivaksi. Luonto oli lahjoittanut Fiinalle runsaasti lahjojansa.

Oli eräs keväinen aamu. Hiidenniemen Kustaa lähti kokemaan linnun pyydyksiänsä. Otti kontin seikkäänsä ja lähti astelemaan metsäpolkua pitkin eteenpäin.

Ihaillen katseli Kustaa seutua, joka alkoi olla kesäiseen pukuunsa puettuna. Siellä täällä näkyi kevään kukkia ja metsän puut olivat viheriäisessä puvussan-

sa. Kevät oli vaatettanut siniverhoonsa seudut, etelän viono, leuto tuuli puhalteli hiljallensa ja korvesta kaikui kevätkäkösen kukunta ja puissa laulelivat linnut iloisina kiitostansa valon ja kesän luojalle.

Mutta ennen kaikkea johtui silmä katselemaan järven kirkasta, sinistä ulappaa, jota keväisen auringon säteet kultasivat. Se oli levännyt rauhallisena kuin viaton lapsi äitinsä rinnalla ja ainoastaan hiljalleen sai etelän lauhkea tuuli sen laineita väreilemään. Sieltä näkyi kuusikkosaaria toinen toisensa perään ja välissä aukea selkä, jonka pinnalle rannan kuuset ja saaret kuvastivat auringon valossa, joka antoi sille omituisen kauniin, lumoavan loisteen.

Niin — Kustaa katseli tätä juhlallisen kaunista seutua, jota hän oli niin monta kertaa ennen katsellut ja hän puhkesi laulamaan:

„Terve, terve kevätkulta,
Terve tänne tultuasi,
Poloisehen pohjolahan,
Suloisehen Suomalahan.
Toitpa taasen tultuasi
Käkikullan kukkumahan,
Saitpa taasen saapuissasi

Lehtosetkin loistamahan.
Saipa kukat kasvamahan,
Purot pienet juoksemahan,
Aaltosetkin aukeemahan.
Terve, terve lausun sulle,
Lahjoistasi laaduista,
Kiitokseni kaikukohon
Antimistas armaista.
Vielä kiitän Luojaani
Suloisesta suvesta,
Armahinta auttajaani
Laupeista laajoista.“

Päivä oli jo kulunut iltapuolelle Kustaan ahkerasti kävellessä. Hän oli jo kokenut muutamia pyydyksiänsä ja saanutkin useita lintuja sekä virittänyt uudestaan pyydyksensä, mutta vielä oli edempänä pyydyksiä.

Mutta nyt seisahti Kustaa yht'äkkiä, sillä tuuli kantoi hänen korviinsa heleällä naisen äänellä laulettu laulun säveleet. Kustaa arveli kohta, että laulaja oli Himangan Fiina, joka karjaa paimentaessansa huvikseen lauleskeli. Kustaa lähti taasen astuskelemaan eteenpäin.

Nyt tuli synkän kuusikon välissä pienoinen aukea paikka, ja siellä istui Fiina sukankudin kädessä kivelä ja lauleli. — Karja söi siinä lähitienoolla ruohoa.

Fiina, joka ei ollut vielä huomannut Kustaata, lauloi:

„Minä olen Suomen neito,
Suomen korja kukka.
Moni poika minua
Jo toivotteli hukkaan“.

Kun värsy oli päätetty, alkoi Kustaa laulaa:

„Elä neito ilolla ja
Kulje kunnialla,
Kunniaton neito on
Kun halmehessa halla“.

Fiinan, joka hämmästyneenä huomasi Kustaan, rusoposkille kohosi vieno punerrus.

Kustaa astui kiven luo, tervehti tyttöä ja sanoi:

„Terve sulle tyttö nuori,
Kuinka voinet piikasen?“
— „Terve sulle poika nuori,

Lauleskelen lystikseni,
Paimenena parahana,
Ajan armaan kuluksi.
Hyvin voinen voimiltani,
Nautiskelen nuoruuttani,
Päiviäni parahin,
Metsässäni mieluisassa.
Salosessa somahassa,
Kuluu kultanen ikäni“.

— „Nuoruuttasi nauttiessa,
Armastasi aatellessa,
Hauskaa sulla, kuulen“,

virkkoi Kustaa, jo istui kivelle tytön viereen.

— „Kuljet varmaan vakavasti,
Metsän riistaa pyytämässä,
Niin mä tässä luulen“.

— „Asia on arvattuna,
Tarkallensa taitavasti,
Kontissani kanniskelen,
Kuutta metsän elävätä,
Lisää vielä vuotan“.

— „Hyvin matkas menestynyt,
Oivalliseen onnistunut.
Mutta äsken valehia
Lausuit lorulausehia,
Että aatos armahassa
Minullakin piileisi.“

— „Vakavana vakuutella
Sanaseni sovitella
Todeksi mä taidan:
Vesille on venhon mieli
Tervatuiltakin teloilta,
Neidon mieli miehelähän
Kultaisestakin kodista.“

Aamu alkoi jo koittaa, ja itäisellä taivaan rannalla alkoi päivän kajastus rusoittaa, kun Kustaa, käytyään kaikki pyydyksensä kokemassa, lähti astelemaan kotiinsa.

Pitkissä ajatuksissa oli Kustaa siinä metsäpolkua astellessa. Ei Kustaa nyt katsellut ihailien kaunista seutua, vaan hänen ajatuksensa vaelsivat tuon iloisin tytön luokse, jonka kanssa hän oli monta tuntia puhellut ja jonka pehmoista kättä oli vähän aikaa

sitte hyvästit lausueksaan puristanut. Kustaan matka kulki nyt kotia kohden, mutta hänen ajatuksissansa ei ollut koti, vaan sen sijaan orvokin ja iltataivaan väriset silmät, hohtavan valkoinen hipiä, punertavat rusohuulet. . .

Hänen — tuon sorjan ja voimakkaan luonnonlapsen sydämmeen alkoi tunkeutua ensimmäisen rakkauden vaikutus, ja se vaikutus tuntui niin suloiselta, ihanalta. . .

Päivä oli jo sivu puolivälin kulunut, kun Kustaa saapui kotiinsa. Otti kontin selästänsä, antoi linnut äidillensä ja kävi aterialle.

Päivällisen syötyä kävi Kustaa rauhallisesti levolle, sillä kovin tuntui raukasevan, kun oli niin pitkän matkan kulkenut, eikä tullut koko matkalla levätyksi, kun oli ne tunnrit niin kiireesti luistaneet sen sinisilmäisen tytön kanssa haastellessa. . .

VI.

On kulunut runsaasti vuosi edellisestä. Oli eräs kesäinen sunnuntaipäivä, pari viikkoa ennen Juhannusta.

Himangan Fiina oli tullut Hiidenniemen Kustaan pyynnöstä lauantai-iltana hänen kotiinsa kyläilemään. Oli sunnuntai-ilta, kun Kustaa esitti työlle, että he lähtisivät huviksensa järvelle soutelemaan. Fiina oli tähän mieltynyt ja nuorukaiset lähtivät rantaan astelemaan.

Juhlallisen majesteetillinen näky levisi heidän silmäinsä eteen rantaan saapuessa. Tyyneenä ja välkkyvänä lepäsi järven aava selkä kirkkaana kun peili, ja laskevan ilta auringon säteet loivat välkkyvän hohteen tyyneen järven pinnalle. — Omituinen kirkkaus levisi metsille, järvelle ja rannoille, ja kesäyön vieno satumainen hämärä alkoi seutua verhota. Viheriäiseen pukuunsa puettuina kuvastivat saaret ja rannan puut järven tyyneen kalvoon, ja ainoastaan käkösen kukunta häiritsi lumoavan kesäillan hiljais-
ta rauhaa.

Omituinen hilpeä, keveä tunnelma valtasi nuorukaiset, kun he astuivat venheeseen. Fiina istui perää pitämään ja Kustaa alkoi soutamaan, ja vene alkoi hiljalleen liukua eteenpäin.

— „Eiköhän me tässä huviksemme lauleta suven armaan suloutta, kesäkullan kauneutta“, esitteli Kustaa.

— „Lauletaan vaan“.

Ja nuorukaiset alkoivat yhteen ääneen laulaa:

„Terve suvi saapuissasi,
Terve, terve tultuas.
Kesä aika armahainen,
Aika aivan suloisa.
Saipa saaret kukkimahan,
Sinisalot loistamahan,
Lintusetkin laulamahan,
Heinäsenki heilumahan,
Suloisessa Suomessa.
Kesäaikaa armahaista,
Riemumielin nautimme,
Nuoruusaikaa nauttiellen
Päivät piaan vierivi.
Laulemme luojallemme

Kesäkullan sulosta,
Armahalle antajalle,
Lahjoistansa laupeista“. —

Siinä laulaessaan ja soutuessaan katseli Kustaa tulisesti vastapäätä istuvaa tyttöä, jonka rusoposkille raitis kesäinen ilma oli nostanut vienon punan. Tytön huivi oli pudonnut hartioille, joten valkoisen puhdas otsa ja kaula sekä kullanväriset hiukset pääsivät vapaasti näkyviin.

Tyttö, joka huomasi Kustaan tulisen katseen, punastui yhä enemmän ja painoi kainosti silmänsä maahan päin.

— „Elä, Fiina, huoli ujostella, vaikka katselenkin sinua. Olet niin kaunis, etten voi sinusta silmiäni muualle panna.“ —

— „Elä huoli päättömiä puhua. Et ole nähnyt muita tyttöjä, niin luulet että ensimmäinen, jonka näet, on paras“.

— „En usko että parempia löytyy muuallakaan. Kävinhän minä kerran vuotta kolme takaperin isän kanssa kaupungissa, mutta en sielläkään vertaisia nähnyt. — Mutta nyt on niin kaunis ilta että oikein mielikseen soutelee.“

— „Kaunis on ilta. Saaret loistavat niin kauniina tyyneen järven seljällä, että oikein on hauska katsella“.

Soudeltuaan tunnin, pari, soutivat nuorukaiset venheensä maalle ja lähtivät astelemaan kotiin päin.

Koko luonto lepäsi rauhallisena kauniin kesäyön suloiseen rauhaan vaipuneena; Yökaste loisti kirkkaina helminä ruohostossa ja koko luonnossa oli raitis kesäyön tunnelma vallalla.

VII.

Vankka oli Loistolan talo N... pitäjässä. Viisitoista lehmää oli navetassa, kaksi hevosta tallissa ja laajat viljavainiot. Sata vuotta takaperin olikin nykyisen isännän, Matin, isä alkanut tehdä siihen taloa, ja kun neljä poikaa kasvoivat aikamieheksi, alkoivat talon viljelykset huomattavasti laajentua.

Nykyisellä isännällä, Matilla, oli neljä poikaa, joista vanhimmat olivat naimisissa; ainoastaan nuorin poika, Juho, ijältänsä kahdenkymmenen vuotias, oli naimaton.

Kuuta kolme takaperin oli Himangan isäntä tyttärensä Fiinan kanssa N:n kaupungissa, jossa silloin oli markkinan tapaiset, vaihtamassa oravain, jäniksien ja ketun nahoilla talouden tarpeitansa.

Siellä oli tuo kaunis Himangan Fiina vetänyt puoleensa nuorten miesten huomion. Siellä oli muiden muassa Loistolan Juhokin, joka oli nähnyt Fiinan, ja hänen sydämmeensä oli tuon iloisen soresan tytön kuva katoomattomasti painunut.

Juho päätti, että hänen tuli saada tuo tyttö omak-

sensa, ja ilmoitti tämän tuumansa vanhemmillensa. Juho ilmoitti asiaansa pitäjän puhemiehelle, Waaran Mikolle, ja pyysi häntä puhemieheksensä, johon Mikko suostuikin.

Oli eräs talvinen päivä, kun Juho puki parhaat vaatteet yllensä, valjasti parhaan hevosen reen eteen ja kun oli Mikon kanssa rekeen istunut, lähtivät kosiomiehet matkalle.

Pari päivää ajettuansa saapuivat vieraat Himangan talon kartanolle. Isäntä huomattuaan vierasten tulon, kiiruhti kartanolle hevosta riisumaan ja tervehdittyään vieraita, kehoitti heitä tupaan käymään.

Tuvassa tervehtivät talonväki kohteliaasti vieraita, ja kehoittivat painamaan puuta.

Vieraat riisuivat turkin yltänsä ja istuivat tuoleilensa.

Isäntäkin, kun oli vienyt hevosen talliin ja pannut sen eteen „suuhunpantavaa“, tuli tupaan ja virkkoi:

— „Alappa, Manda, laittaa vieraille murkinaa. Mistä kaukaa vieraat lie, ja millä asialla kulkevat?“

„Kuullut lienee puhuttavan,
Lausuttavan Loistolasta,
Kuuluisasta, komeasta,

Talosesta taitavasta,
Sieltä ompi kumppanini,
Itse likitienohilta
Talosesta pienoisesta
Loistolasta laatusesta,
Talosesta taitavasta,
Vaati väleen nuorukainen,
Lännemmälle lähtemähän,
Kauemmalle kulkemahan,
Himangalle hiipimähän.
Kaupungissa käydessänsä,
Tuomahana tullessansa
Näki siellä nuorukainen
Piian pienen pikkaraisen,
Talontytön taitavaisen,
Sinisilmän sievemmänkin,
Tavoiltansa taitavaisen,
Himangalla heiluvaisen.
Päätti silloin nuorukainen
Kosimahan käydäksensä
Talon neittä taitavaista,
Mua vaati mukahansa
Asioita aukomahan.

Taitavasti toimimahan,
Mitä tästä miettinnet?“

selitti Waaralan Mikko.

„Miten mahtaa tyttöseni
Asiaanne arvostella.
Pakota en pienintäkään
Lapsostani laadullista
Vasten mieltä miehelähän“

vastasi isäntä.

Fiina, joka siinä penkillä, sukankudin kädessä istuen, oli hämmästyneenä kuunnellut Mikon selitystä, vastasi:

— „Olen liika nuori päättelemään semmoisia asioita. En tahdo vielä lähteä isän kotoa.“

„Ellei syytä syvempätä,
Estettäkään enempätä
Vastaukses vajavainen.
Katuu muita kauppojansa,
Vaan ei nuorra naimistansa.
Lauhkea on laadultansa
Taitavainen tavoiltansa

Talonpoika Loistolaisen.
Rikkautta riittävästi,
Rakkautta puuttumatta,
Helpot päivät nuorikolle,
Armahalle, ainoiselle,
Tarjoelee taitavasti
Talonpoika Loistolaisen“,

vakuutti Mikko.

— „En minä anna vissiä vastausta vielä kotvaseen.
Tahdon asiaa kappaleen miettiä“, toisti Fiina.

— „Voittehan vielä kuuta muutaman odotella; ei-
hän asialla niin hätää lie“, virkkoi emäntä siinä ruo-
kaa laitellessaan.

„Voimmehan kyllä vuotellakin,
Asioita ajatella,
Suven uuden saapuessa
Himangalle hiivitähän
Vastausta vartomahan“,

ilmoitti Mikko.

— „Silloin saatte vissin tiedon“, vakuutti isäntä.

Vieraat siirtyivät nyt syömään ja asettuivat sitte le-
volle. Varhain aamulla lähtivät he ajamaan kotiansa,

luvaten tulla uudestaan Juhannuksen aikana kuulemaan päätöstä asiallensa.

VIII.

On kulunut muutamia viikkoja edellisestä, ja kevät oli koittanut.

Hiidenniemen Kustaa oli saanut tietoonsa kosijan käynnin Himangalla. Tämä saatti Kustaan rinnan rauhattomaksi, ja hän päätti ilmoittaa sille sini-silmäiselle tytölle ne tunteet, mitkä hänen rinnassansa asustivat.

Oli eräs keväinen aamu, kun Kustaa päätti lähteä ansojansa katsomaan, ja samalla matkalla Fiinaa tavoittaa, jonka tiesi olevan karjaa kaitsemassa.

Oli kaunis, valoisa aamu kun Kustaa lähti astelemaan kontti selässä metsäpolkua eteenpäin. Sinne eteenpäin metsän synkille saloille vetivät Kustaan aatokset. Siellä olivat hänen hellimmät tunteensa syntyneet, siellä kasvaneet. . . .

Kotoiset vainiot katosivat pian silmiensä edestä, ja tuokiossa oli Kustaa tuuhean metsän valtaavan luonnon helmassa, jossa sai mielin määrin nauttia korven puhdasta ja raitista ilmaa.

Lintujen raikkaat sävelet, kevätkekösen kukunta,

metsän valtaeva humina ja metsäpurojen kohina, nämä ikäänkuin sulaantuivat sisimpäin tunteiden ole-mukseen.

Tuollahan se näkyi ylenevä vaaran rinne, tuolla aleneva lehdikon lieve ja tuolla sammaleinen, vihreä korven notkelma ja kaikki kummut, kukkulat ja laak-sot olivat pian takanansa ja uudet näköalat yhä uudis-tuivat. Keväinen aurinko loi valoaan läpi huminoivan metsän ja valoi ikäänkuin hienon, kultaisen harson yli maiden ja saarien.

Tuolla se oli Lestinjärvi, metsän sylissä tuuheiden rantojen peitossa.

Siinä lainehti sen väreilevä pinta hopeakirkkaana silmiensä edessä.

Siinä aatoksiinsa vaipuneena asteli Kustaa täällä luonnon helmassa. Päivä oli jo saapunut illanpuolelle ja aurinko alennut, kun hän läheni sitä aukeaa paik-kaa, jossa se kirkassilmäinen tyttö oli ollut silloin ke-vätiltana lehmiä paimentamassa. Mutta nyt ei kuulu-nut laulua ja Kustaa luuli jo, että tokkohan siellä tyt-töä olikaan.

Aukeni siinä metsän helmasta aukea paikka ja siellä istui taas tyttö sillä samaisella paikalla sukan-

kudin kädessä.

Kustaa asteli siihen kiven ääreen, istahti kivelle ja tervehti tyttöä.

— „Metsänriistaako olet lähtenyt katsomaan?“ kysyi Fiina.

— „Sellaistahan se asia lie, ja lähdin muutenkin astelemaan huvikseni. — Teillä on käynyt sulhasia Loistolasta“.

— „Onhan niitä käynyt“.

— „Miten lie matkansa menestynyt?“

— „Enhän minä antanut vissii tietoa. Aikoivat tulla uudestaan Juhannuksen tienoissa käymään“. —

— „Vai niin. — Minä olen ollut huolissani siitä asiasta, sillä luulin, että vievät ainakin Himangalta tytön. — Käyn siis asiaani käsiksi. On aatoksissani pyörinyt tuuma saada sinut emännäkseni, ja siis varton vastausta vakavaista, mitä tästä miettiniet?“

„Pyysin paljon ajatella,
Konsa kosi Loistolainen,
Vaan ei tarvis odotella
Vastausta, väleen saanet:
Tuumihisi tyytyväinen,
Sanoihisi suostuvainen,

Ompi tyttö Himangaisen“. —

— „Poistui paino rinnastani,
Tuska tuima tunnoltani,
Konsa kuulin miettehesi,
Lausehesi laadulliset. —
Konsa kuluu kolme kuuta,
Silloin saavun Himangalle,
Pii'an pienen pikkaraisen,
Talontytön taitavaisen,
Vaimokseni vaatimahan,
Omakseni ottamahan“.

Yö oli kulunut ja kirkas keväinen aamu koittanut, kun Kustaa lähti tyytyväisenä, kepeällä mielellä astelemaan kotiinsa. —

Pieni oli tällä kertaa ollut metsäriistan saalis, mutta sitä ei Kustaa huolehtinut. Hän oli voittanut täällä matkalla suuremman saaliin kuin ennen konsanaan: Oli voittanut immen sinisilmäisen, pulskan punaposkisen, saaliiksensa saavuttanut, taitavasti tavoittanut.

Omituisia, kauniita nuoruuden unelmia kohosi tuon luonnonlapsen sydäimmeen täällä korven hiljai-

suudessa astellessa. Lämpöiset, suloiset tunteet hyväilivät niin pehmoisesti nuorta rintaa, ja mielessä kangasteli se aika, jolloin tuo suloinen ja iloinen Himangan tyttö laulelee heleällä äänellänsä Hiidenniemien tanhuoilla karjaa metsään ajellessa eli kehtoa keinutellessa.

Päivä oli jo illanpuolelle ehtinyt, kun Kustaa saapui kotiinsa, ja illallisen syötyä paneutui uupuneena paljosta kävelemisestä tyytyväisenä levollensa.

IX.

On kulunut viisi vuotta edellisestä. Paljon muutoksia on tämän ajan kuluessa tapahtunut tuttaviemme elämässä.

Himangan isäntä ja emäntä sekä heidän lapsensa, joista muutamia oli jo työhön kykeneviä, elävät ja he olivat vuosien kuluessa hiljallensa edistyneet.

Hiidenniemessä oli isäntänä Kustaa ja emäntänä Himangan Fiina, joka oli siinä jo nelisen vuotta työskennellyt. Heillä oli jo kaksi lasta, ja ilosta loistivat Fiinan silmät ja poskipäille kohosi kaunis rusoitus, kun hän milloin istui kehdon ääressä tuudittaen laululansa lasta uneen.

Hiidenniemen Antti oli vuosi takaperin kuollut, mutta hänen vaimonsa eli vielä, hoitaen lapsia ja tehden muutakin pientä askaretta. — Kustaan veljet ja sisaret olivat jokainen kotona työskennellen yhdessä.

Oli eräs kesäinen sunnuntai Heinäkuun ajalla. Hiidenniemen Kustaa oli lähtenyt ulos kävelemään huviksensa ja samalla katselemaan loistavia viljavainioitansa, joissa vilja läheni valmistumistansa.

Mielihyvällä siinä Kustaa katseli kullankellertäviä tähkäpäitä, joita lempeä kesäinen tuuli heilutteli, ja vihertäviä niittyjä, jotka kukkiin puettuina siinä niin kauniilta hohtivat. — Muistui siinä mieleen lapsuutensa ensi vuodet, ja kuinka paljon viljavainiot olivat vuosien kuluessa laajentuneet, kuinka paljon karja lisääntynyt.

Onnellisuuden ja mielihyvän tunnetta häiritsi ainaastaan isän kuolema. Se jäykkäluontoinen ja tukeva mies, joka oli ensin uskaltanut ruveta tänne synkään korpeen, karhuin ja susien pesäpaikkaan, taloa tekemään, korpia raivaamaan, — hän oli kätkettynä tuon turpeen alle, oli päässyt lepoon rauhaisaan.

Muistui siinä Kustaan mieleen, istuissaan kivellä ja katsellessaan marjaisia ahoja ja kesäisiä seutuja, isävainajansa viime hetket. Kovin otti tauti lujille entisen korven raatajan, ei hellittänyt hetkeksikään.

Siinä se oli isäukko maannut vuoteellaan ja siihen oli käsenyt vanhimman poikansa kuulemaan jäähyväissanojansa . . .

Kumaraan oli entinen voimakas ja uljas vartalo painunut, sillä kovaa oli ollut taistelu korven kivien ja kantojen kanssa. Entisestä uljaasta vartalosta oli

jällellä ainoastaan luut, nahka ja kovat jänteet, mutta silmissä kajasti vielä nuoruuden into ja luja tahdon voima. Ja tuo vanhus, joka unissaankin oli korpia raivaavinansa ja jolle nämä pellot ja niityt olivat tulleet niin rakkaiksi, hän muistutti ja kehoitti vanhinta poikaansa uskollisesti ja rehellisesti työskentelemään sovinnossa veljiensä kanssa, eikä hylkäämään isänsä kotia, vaikka muualla tarjottaisiin parempiakin etuja.

Liikutettuini mielin oli Kustaa kuunnellut tätä korvenraatajan puhetta. Oli siinä aatoksissansa päättänyt uskollisesti työskennellä tässä kodissa, jossa jokainen kivi ja kanto muistutti hänelle vanhempainsa vuotaneista hikivirroista ja kovista ponnistuksista, jotka olivat saattaneet heidän vartalonsa verrattain nuorena kumaraan.

Raitis kesäinen tuuli huojuutteli puitten oksia, lehdistä kuului lintuin viserrys ja laitumelta kuului karjankellon kalkatus, kun Kustaa asteli miettiväisenä kotiinsa.

(Loppu.)